

Salatieteilijää tapaamassa.

*(Esitetty Teosofisen Seuran Skandinavian Osaston
viidennessä vuosikokouksessa).*

Hän janosi totuutta, mutta hän oli miltei jo väsynyt etsimään sitä valheiden massasta, jota oli kaikkialla. Ja niin hän sai tilaisuuden käydä tapaamassa muuatta salatieteilijää.

Pieni saari norjalaisessa vuonossa, mäntyä kasvavien kukkuloiden seppelöimä; huvila saaren rannalla, ja muutamia lapsia, jotka leikkivät puutarhassa.

„Onko isä kotona?“

„Kyllä“, vastaa hymyilevä pienokainen. „Olkaa hyvä ja käykää tupaan.“

Ja tyttö neuvoo vierailijalle tien ja vie hänet „tupaan“, pieneen hyvin kalustettuun salonkiin, josta on ihastuttava näköala siniselle vuonolle ja vastapäiselle viheriöivälle saarelle.

„Isä tulee heti.“

Näillä sanoilla tyttö palaa keskeytyneeseen leikkiinsä.

Vieras ei huomaa mitään epätavallista tai salaperäistä, ellei ota lukuun sitä, että kaikki on tavattoman kodikasta, sievää, hyvin hoidettua ja vieraanvaraista.

Hän istuu tuolille ja odottaa.

Sisemmän huoneen oviverho vedetään muutaman silmänräpäyksen kuluttua syrjään, ja sieltä tulee mies, pikemmin pitkä kuin lyhyt, laiha kuin lihava. Hän lähestyy ystävällisesti kumartaen ja lausuu täyteläisellä, soinnukkaalla äänellä:

„Suokaa anteeksi, herra, että annoin teidän odottaa, mutta tulin juuri työstäni.“

He tervehtivät kättä lyöden, ja vieras näkee kasvot, jotka ovat täynnä hyvyttä, päättäväisyyttä ja itsehillintää. Parta on lyhyeksi leikattu ja suippo, otsa on uurteinen kuin ajattelijan, ja silmät ovat harmaansiniset. Mutta niistä säteilee läpitunkeva valo, ja katse hukkuu niihin, pohjattomaan syvyyteen.

„Ettekö halua tulla viereiseen huoneeseen, niin saamme olla häiriytymättä.“

He astuivat huoneeseen, jossa oli sinistä ja valkoista. „Asettukaa oikein mukavasti, olkaa hyvä.“

Ja väsynyt vieras sijoittautuu sohvan nurkkaan, ja hänen isäntänsä istuu tuolille jonkun matkan päähän.

Nyt seuraa jotakin, joka sitten häipyy vierailijan muistista. Hän muistaa vain, että hänestä tuntuu pehmoiselta, lämpimältä ja miellyttävältä, ja että hän puhuu yhtä ja toista filosofisista asioista miellyttävimmän ihmisen kanssa mitä koskaan on tavannut.

Loppupuolella tuntuu siltä kuin isäntä tulisi hieman hajamieliseksi. Hän vie käden otsalleen, ja filosofinen vako käy syvemmäksi, hän sulkee silmänsä, mutta näyttää kuitenkin ponnistelevan nähdäkseen.

Sitten hän sanoo äkkiä keskustelun käänneessä: „Mitä oikeastaan ajattelette ajatuksesta, herra? Minua kiinnostaisi tavattomasti kuulla teidän mielipiteenne.“

Tämä kysymys ei ole aivan keskustelun piirin ulkopuolella, mutta se vaikuttaa kuitenkin yllättävästi nuoreen mieheen. Tuntuu siltä kuin se vaatisi vastausta hänen sisimmästään. Ja jokin liikkuukin hänen sisimmässään.

„On ihmeellistä“, hän ajattelee, „minähän olen viime aikoina kulkenut kuin pimeydessä ja kadottanut oman valoni. Nyt sitävastoin virtaavat vanhat muistot ylitseni, muistan hetket, jolloin näin selvenmin.“

Ääneen hän ei kuitenkaan mainitse mitään tästä kokemuksesta, vaan alkaa sen sijaan änyttämään ja epä johdonmukaisesti selvittää, mitä hän on selvimpinä hetkinään ajatellut ajatuksesta.

„Minusta tuntuu . . . muistan todellakin . . . hm . . . olen todellakin muutaman kerran ollut ymmärtävinäni, että ajatukset ovat olioita ihmisen ulkopuolella. Se on: olen hetkittäin tuntenut olevani kaikkien ajatusten yläpuolella ja niistä vapaana.“

Hänen isäntänsä nyökkää ystävällisesti ja rohkaisevasti, ja vierailija jatkaa:

„Ihmisen henki, hänen todellinen minänsä, on kaiken ajatuksen takana. Minä on kuin keskipiste, ja ajatukset liikkuvat edestakaisin kehässä. Erittäinkin kun ihminen etsii totuutta, koettaa älyllisesti ymmärtää sitä ja tällöin ajatuksissaan eläytyy yhteen järjestelmään toisensa jälkeen, hän voi itse joutua mitä vaarallisimpien älyllisten harhojen uhriksi. Jossakin systeemissä voi olla heikkoja kohtia, jotka miellyttävät vastaavia puolia hänen omassa luonteessaan, ja itsetiedottomasti hän voi antautua jonkin sellaisen häikäistäväksi ja vietäväksi, joka ei ole totta, vaan valhetta. Liaksi paljon puuhaamalla muiden ajatuksilla ja spekulatioilla hän voi helposti menettää näkyvistään oman todellisen itsensä, ja senhän luokse on toki ensin päästävä?“

„Niin, aivan varmasti. Ihminen menettää uskon. Uskon mihin? Itseensä. Totuus, joka on minun ulkopuolellani, ei ole minun totuuteni. Totuus on minun vasta silloin, kun olen löytänyt sen omasta tajunnastani. Me emme voi tietää mitään muista asioista, ennenkuin löydämme ne itsestämme – yhtä vähän kuin voimme nähdä mitään, ellei meillä ensin ole sen kuvaa omissa aivoissamme. Voidaksemme nähdä ulkonaisessa maailmassa, tarvitsemme aivot ja silmät, voidaksemme nähdä sisemmässä maailmassa, tietääksemme, tarvitsemme hengen ja sen silmät. Oma henkemme on sentähden ensimmäinen, josta meidän on pyrittävä selvyiteen. Ja, niinkuin sanoitte, toisinaan emme voi nähdä metsää puiden takia, alituisesti puuhaillessamme tuhansilla ajatuksilla unohdamme helposti ajattelijan itsensä, hiljaisen tarkkailijan näytämön takana. Mutta minua ilahduttaa kuulla, että olette ymmärtänyt eron“.

Ja sitten hän, okkultisti, jatkaa:

„Totuushan on, käytännöllisesti katsoen, sitä, että meidän on löydettävä oma, vapaa itsemme. Sen takia on ihminen täällä maan päällä, sen takia hän elää sidottuna ruumiilliseen muotoon. Ja hän on ihmeellisesti koottu olento. Ottakaa nyt ensiksi elävä, näkyväinen ruumis – fyysillinen kosmos pienoiskoossa lukemattomine

soluineen ja molekyyleineen – ja sitten elävä, näkymätön, mutta alituisesti havaittu sielu eli tuhannet vaihtuvat ajatukset, tunteet ja pyyteet, ja sitten jää vielä jällelle henki, elämän ja tietoisuuden keskus, se minä ihmisessä, joka kätkeytyy sekä aineellisen muodon että proteusmaisen sielun taakse . . . Ah, useimmissa ihmisissä tämä minä on vielä syvässä unessa! He eivät vielä tiedä, mitä itsetietoinen ja säännöstelty ajattelu merkitsee. He luulevat ajattelevansa, kun he kuuntelevat tuhansia ajatuksia, jotka kulkevat heidän aivojensa kautta, he luulevat tahtovansa, niinkuin järki voi tahtoa, kun joku ohitse kiitävä ajatuskuva, joka vaikuttaa heidän tunteisiinsa puoleensavetävästi, sytyttää heidän energiansa. Ei, nämä ihmiset eivät ole ihmisiä sanan todellisessa merkityksessä, jos meidän on oltava sitä mieltä, että tämä sana johtuu sanskriitin *man-*juuresta, joka merkitsee ajattelemista –, nämä ihmiset eivät vielä ole todellisentaneet ihmistä, tai yli-ihmistä, niinkuin Nietzsche sanoo. Niin, koko meidän ihmiskuntarukkamme vaeltaa vielä erämaassa, kaukana Kanaan vapaasta, luvattusta maasta – sillä missä ovat ne yksilöt, jotka ovat heränneet tietoon siitä tavattomasta näkymättömästä voimasta, joka heillä on ajatus- ja tahtokykyisen minän ominaisuudessa? Missä ovat luojat tämän maan päällä?

Hyvä herra, heitä on, mutta heitä on vähän – näitä ihmiskuntamme edeltäkävi-
jöitä. He ovat niitä todellisia salatieteilijöitä, niitä, jotka käsittelevät – ja käsittelevät tietoisesti – ajatuksen eli produktiivisen luonnon salaisia voimia. Enkä minä puhu hypnotismista; hypnotisoijat ovat, ainakin useimmat, lapsia, jotta leikkivät dynamiilla. Mutta salatieteilijä on nuorukainen, joka koko sielullaan tahtoo sitä, mikä on oikeata, sitä, mitä Jumala, eli kosminen laki tahtoo; hän on mies, joka tietää mitä tekee ja tekee mitä tahtoo; hän on vanhus, joka kokemuksen koulussa on oppinut parhaimman tavan tehdä sitä niitä tahtoo.

Puhunko mielestänne liian varmasti? Älkää sitten ottako sitä siltä kannalta kuin puhuisin itsestäni. Mutta minä sanon teille, tietäminen ei ole ylpeyttä eikä tietämättömyydessä oleminen nöyryyttä. Kumpaisellakin on aikansa, niin tietämättömyydellä kuin tietämiselläkin, mutta tiedon omistaminen merkitsee sitä, että ihminen tietää tehtävänsä elämän näytelmässä. Ja kun tiedän paikkani, oikean paikkani, mitä hävettävää tai ylpeiltävää minulla silloin on?

Kerronko teille jotakin salatieteilijöistä, jotta tuntuksitte kutsumusta pyrkimään samaan tietoon, joka heillä on, ja joka myös on salassa teidän henkenne kätköissä, sillä kaikki ihmiset ovat kutsutut samaan luojan työhön maailmankaikkeudessa esikoisuuden nojalla, joka heillä on järjellisinä olentoina? He, okkultistit, ovat kaikkina aikoina muodostaneet erityisen veljeskunnan, joka edustaa henkistä voiman välittäjää meidän planeetallamme. He ovat alituisesti näkymättömässä yhteydessä toistensa kanssa ja ovat keskuudessaan jaetut eri asteisiin kunkin sisimmän kehityksen mukaisesti. Siinä on oppilaita ja mestareita ja mestarien mestareita monissa sarjoissa, ja veljeskunta kokonaisuudessaan on kuin monikielinen soittokone, jolla maailmankaikkeuden voimat voivat esteettä soitella.

Yhdellä kielellä on yksi ääni, toisella kielellä toinen, mutta soraääniä ei synny, sillä kaikki äänet ovat viritetyt keskinäiseen harmoniaan. Monet näistä veljistä ja erittäinkin korkeimmat, elävät henkisinä voimakkeuksina ilman aineellista ruumista, mutta muut heistä, varsinkin oppilaat, ovat siellä täällä maailmassa. Nämä oppilaat eivät eroa ulkonaisesti muista ihmisistä, eikä kukaan vihkimätön tunne veljeskunnan jäsentä pelkistä ulkonaisista tuntomerkeistä. Luonnollisesti on heidän elämälleen ominaista velvollisuuksien ehdoton täyttäminen siinä maailmallisessa työssä, joka heillä on suoritettavanaan, samoin kuin oikeamielisyys, puhtaus ja vakavuus; mutta onhan kunniallisia ja hyviä ihmisiä kaikkialla. Okkultistin todellinen työ on luonnon näkymättömällä alueella – siellä, ajatuksen omalla tasolla, hän on hallitsija, ja siellä hän vaikuttaa hiljaisuudessa, mahtavana voimana maailman hyväksi. On myös joitakin harvoja, joiden tehtävänä on ääneen julistaa totuutta maailmalle, ja on toisia, joiden tehtävänä on koettaa herättää minuus eloon ihmisissä, joita he tapaavat ruumiillisesti. Mutta työtapa, joka on kaikkien ihanteena – niin kummalliselta kuin se teistä tuntuneekin – on salaisuudessa, näkymättömänä, tuntemattomina vaikuttaminen . . . Saada olla työase hyvän lain kädessä, saada olla välikappaleena levittämässä rauhaa, totuutta, rakkautta maan päälle, saada olla valo, joka loistaa pimeydessä – ilman että pimeys sitä tietää, ilman että hädässä oleva näkee auttavan käden – tämä on salatieteilijän ihana etuoikeus, tämä on oppilaan kunnianhimoinen unelma . . .“

Näin puhuu tämä niin korkeaksi ja ihmeelliseksi tullut mies, ja hänen katseensa on suuntautuneena avaruuteen täynnä ajatuksia, ja tutkivana. Mutta vieras istuu mykkänä, kuin lumouksen vallassa, kuunnellen henkeään pidättäen, imien itseensä jokaisen sanan sisällön.

Ja todellakin tuntuu siltä kuin huone olisi täynnä valoa ja rauhaa ja iloa ja ikäänkuin koko elämä olisi ruusujen ja liljojen tuoksua. Ja onnellisena kuiskaa nyt aikaisemmin niin uupunut sielu:

„Kun kuulen teidän puhuvan on kuin puhdas valo syntyisi sydämeeni. Luulen ymmärtäväni joka sanan, joka tulee suustanne – ei, paljon enemmän! Te ette välitä itseänne minulle ainoastaan sanoin, koko olemuksenne, persoonallinen läsnäolonne puhuu minulle, ja tätä sielullista tietä saan paljon enemmän kuin sanat voivat ilmaista. Miten kiitollinen olenkaan teille! Toivon että voisin kulkea kuvailemaan teitä.“

„Tunnette sen kyllä. Ensiksi on kaivattava, toiseksi tahdottava, kolmanneksi etsittävä. Koko asia on siinä, että ihminen vapautuu persoonallisesta illusionista, itsekkyydestä, siitä mitä ihmiset nimittävät omaksi minäkseen. Viimeiseksi on vaiettava ja löydetävä . . . Minäkin olen teille kiitollinen tästä hetkestä“.

Ja niin on nuorukainen jälleen ulkona, ulkona rannalla.

Aurinko on laskeutunut läntisten kukkuloiden taakse, taivas ja vuono ovat tulleet tummiksi ja syviksi. Idässä nousee kuu taivaalle, punaisena ja pyöreänä ja suurena.

Mutta hän, joka äsken oli ylhäällä huvilassa, seisoo rannalla ja ajattelee, ja hänen henkensä tuntee yhteytensä kaiken sen kanssa, mikä luonnossa on korkeata.

„Äärettömästi korkeammalla kaikkea eläimellisesti maallista on ihmisen henkinen elämä. Äärettömän syvälle kaikkeen inhimillisesti maalliseen tunkeutuu hengen herättävä elämä. Sinä heikko, joka epäilit, kuinka voit olla näkemättä omaa voimaasi?

Nyt olet keskustellut veljen kanssa, ja sinä tiedät, että hän oli veli. Muutamilla heistä on tehtävänä herättää minuus eloon ihmisissä, jotka he tapaavat ruumiillisesti. Niin, eikö hän ole herättänyt minua unestani? Enkö jälleen tunne ikuista itseäni? Niinpä on minun jälleen mentävä työhöni.“

Ja hän vaeltaa pois valo loistaen sisimmässään. Hän vaeltaa pois sytyttääkseen sillä valolla muita, jotka hän tapaa matkallaan, ja jotka ovat sammuneet pakkasessa ja pimeydessä ja myrskyssä. Hän vaeltaa pois rauha sydämessään.

[Pekka] E[rvast]. –

(Teosofisk Tidskrift 1900, 6:te och 7:de häft, Juni o. Sept. 1900, s. 174-180.)

Suom. J. Ptn.